

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 12.7.2006
KOM(2006) 372 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Tematická strategie udržitelného používání pesticidů

{KOM(2006) 373 v konečném znění}
{SEC(2006) 894}
{SEC(2006) 895}
{SEC(2006) 914}

**Sdělení Komise Radě, evropskému parlamentu, evropskému hospodářskému a
sociálnímu výboru a výboru regionů**

Tematická strategie udržitelného používání pesticidů

(Text s významem pro EHP)

OBSAH

1.	Úvod.....	3
1.1	Charakteristika environmentální problematiky.....	3
1.2	Současný právní rámec	3
1.3	Zahájení tematické strategie.....	5
2.	Posouzení situace	6
3.	Cíle tematické strategie	7
4.	Akce a prostředky: opatření zakládající tematickou strategii	8
4.1	Nová opatření, jež nelze integrovat do stávajících nástrojů.....	9
4.2	Opatření, jež lze nejsnáze integrovat do existujících nástrojů	10
4.3	Opatření / akce, jež se v současné době jako součást tematické strategie nenavrhují, avšak mohly by se v pozdějším stadiu znovu přezkoumat	12
5.	Očekávané výsledky a dopady	13
6.	Další kroky	14

1. Úvod

1.1. Charakteristika environmentální problematiky

Pesticidy, obsažené především v přípravcích na ochranu rostlin (POR)¹ a biocidních přípravcích, jsou určeny k ovlivňování základních procesů v živých organismech, a mohou tedy skrývat potenciál likvidace nebo kontroly škodlivých organismů, například různých škůdců. Pesticidy však současně mohou vyvolávat nechtěné nežádoucí účinky u necílových organismů, a nežádoucím způsobem tak působit na lidské zdraví a životní prostředí. Vzhledem k odpovídajícím ekonomickým přínosům společnost do určité míry možná rizika spojená s používáním přípravků na ochranu rostlin akceptuje, protože mimo jiné přispívají k zajištění spolehlivého přísunu dosažitelných a zdravých zemědělských produktů vysoké kvality.

Ve většině členských států a ve Společenství² se pesticidy již dlouhou dobu regulují. Během let se zavedl vysoce rozvinutý systém hodnocení rizik používání pesticidů pro lidské zdraví a životní prostředí.

Přes veškeré snahy o omezení rizik spojených s používáním pesticidů a o zabránění jejich nežádoucím účinkům lze v určitých environmentálních médiích (například v půdě a ve vodě)³ stále ještě najít nežádoucí množství pesticidů a v zemědělských produktech⁴ je možno stále ještě zaznamenat výskyt reziduí překračujících regulační limity.

Je tedy nezbytné co možná nejvíce omezovat rizika pesticidů pro člověka a životní prostředí tak, že se bude minimalizovat nebo podle možnosti eliminovat expozice těmto přípravkům a zároveň podněcovat výzkum a vývoj jejich méně škodlivých alternativ, včetně alternativ, které nejsou založeny na chemických látkách.

1.2. Současný právní rámec

Schválením 6. akčního programu pro životní prostředí⁵ Evropský parlament a Rada uznaly, že je třeba dále omezovat dopady pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí, zejména z přípravků na ochranu rostlin. Zdůraznily potřebu dosažení udržitelnějšího používání pesticidů a rovněž výrazného celkového snížení používání pesticidů a z toho plynoucích rizik způsobem, který dovolí nutnou ochranu úrody.

Šestý akční program pro životní prostředí proto nastiňuje dvojí přístup:

1. úplné provádění a revize příslušného právního rámce⁶;
2. vypracování tematické strategie udržitelného používání pesticidů.

¹ Pro definice viz technickou přílohu tohoto sdělení.

² První směrnice Společenství o regulaci přípravků na ochranu rostlin pocházejí z roku 1979.

³ Písemné stanovisko EUREAU Udržování zdrojů neupravené pitné vody z dosahu pesticidů, 2001.

⁴ Zprávy jsou k dispozici na adrese:

⁴ http://europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/fnaoi/reports/annual_eu/index_en.html

⁵ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES ze dne 22. července 2002 o šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí (Úř. věst. L 242, 10.9.2002, s. 1).

⁶ V 6. akčním programu pro životní prostředí se výlučně odkazuje na právní rámec, který se týká přípravků na ochranu rostlin.

Regulativní rámec Společenství, který se týká pesticidů, se zaměřuje zejména na uvádění takových přípravků na trh a konec jejich životního cyklu.

Nejvýznamnějšími legislativními opatřeními v oblasti přípravků na ochranu rostlin jsou:

1. směrnice 91/414/EHS o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh⁷ a
2. nařízení (ES) č. 396/2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech⁸.

Cílem směrnice 91/414/EHS je cestou velice obsáhlého hodnocení rizik každé účinné látky a přípravků, které uvedenou látku obsahují, předcházet rizikům u zdroje ještě předtím, než bude možno schválit jejich použití. Udělit povolení přípravků na ochranu rostlin pro určitá použití proto znamená, že bylo za běžných podmínek použití prokázáno, že použití s sebou nenesou nepřijatelné účinky na zdraví lidí a zvířat či životní prostředí. Nařízení (ES) č. 396/2005 stanoví maximální limity reziduí účinných látek v rostlinných a živočišných produktech za účelem omezení expozice spotřebitelů na konci potravinového řetězce. Monitorování shody s maximálními limity reziduí je rovněž důležitým nástrojem k posouzení, zda profesionální uživatelé v EU (například zemědělci) správně uplatnili doporučení a omezení popsaná v povoleních udělených členskými státy přípravkům na ochranu rostlin.

Podobný systém hodnocení biocidních přípravků byl zaveden směrnicí 98/8/ES⁹, jež řadu členských států zavázala, aby vůbec poprvé zavedly právní předpisy o biocidech.

Jeden z nedostatků platného právního rámce spočívá v tom, že současná fáze používání, jež je pro stanovení celkových rizik představovaných pesticidy klíčová, není platnými právními předpisy dostatečně řešena. Tematická strategie proto navrhuje opatření, jimiž se sleduje napravení tohoto nedostatku, v zájmu vytvoření koherentního a jednotného celkového politického rámce.

1.3. Zahájení tematické strategie

V souladu s 6. akčním programem pro životní prostředí se tematické strategie mají připravovat v rámci dvoustupňového procesu, který zahrnuje všechny zúčastněné subjekty. Svým sdělením Směrem k tematické strategii udržitelného používání pesticidů z července 2002 zahájila Komise rozsáhlé konzultace¹⁰.

Ve sdělení se na základě předběžných studií poukazovalo na nedostatky současného legislativního rámce s ohledem na fázi použití v životním cyklu pesticidů. Sdělení zahrnovalo širší informace o pozadí přínosů a rizik používání pesticidů (jež jsou předmětem diskuse v hodnocení dopadů, předloženém souběžně s tímto sdělením), přineslo přehled základních otázek, jež je třeba řešit, a jeho součástí byla i diskuse o možných opatřeních na řešení fáze použití a zvrácení negativních trendů.

Do konzultací se zapojil Evropský parlament, Rada, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů, průmysl, spotřebitelské a zemědělské organizace a široká veřejnost. Svě

⁷ Úř. věst. L 230, 19.8.1991, s. 1.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu (Úř. věst. L 70, 16.3.2005, s. 1).

⁹ Úř. věst. L 123, 24.4.1998, s. 1.

¹⁰ KOM (2002) 349.

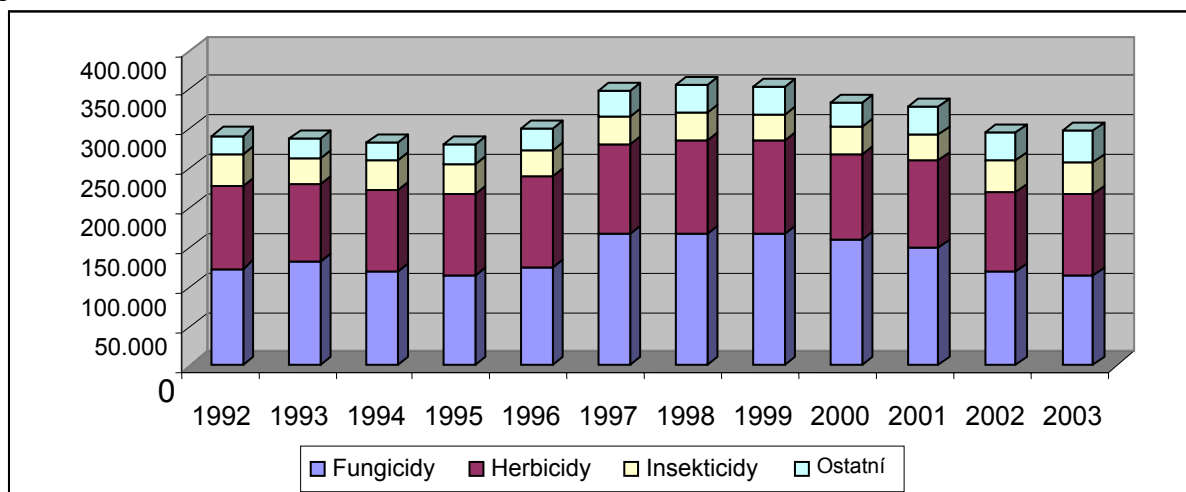
připomínky předložilo více než 150 různých zúčastněných¹¹. Kromě toho uspořádala Komise dne 4. listopadu 2002 konferenci za účasti více než 190 zástupců všech skupin zúčastněných stran¹². Další konzultace se uskutečnily prostřednictvím účasti Komise na různých konferencích ke konkrétním otázkám (například srovnávací posouzení / zásada substituce, zařízení k aplikaci, IPM/ICM¹³) a prostřednictvím schůzí pořádaných Komisí (například k problematice postřiků). Mimoto zahájila Komise další otevřené konzultace přes internet a obdržela téměř 1 800 odpovědí¹⁴.

Cíle navrhované strategie a řada možných opatření se těšily široké podpoře. Podrobnější shrnutí konzultačního procesu je obsaženo v posouzení dopadů¹⁵.

2. POSOUZENÍ SITUACE

Vzhledem k přímým přínosům, jež jejich používáním vznikají (zejména pro zemědělce), se pesticidy uplatňují v širokém rozsahu a jsou považovány za zásadní pro moderní systémy obdělávání půdy. Přípravky na ochranu rostlin, které mezi ně patří, přispívají k maximalizaci zemědělských výnosů a minimalizaci pracovních vstupů.

Jak lze odvodit z dostupných statistických informací¹⁶, přes existující politické koncepce a platné právní předpisy, které sleduje ochranu lidského zdraví a životního prostředí, skutečná spotřeba a používání prostředků na ochranu rostlin v EU nezaznamenaly v letech 1992-2003 pokles.

¹¹ Předložená stanoviska jsou k dispozici na adrese:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/ppps/home.htm>

¹² Podklady a sborník z konference jsou k dispozici na adrese:

<http://europa.eu.int/comm/environment/ppps/home.htm>

¹³ Integrated Pest Management [integrovaná ochrana před škůdci] / Integrated Crop Management [integrované řízení obdělávání půdy].

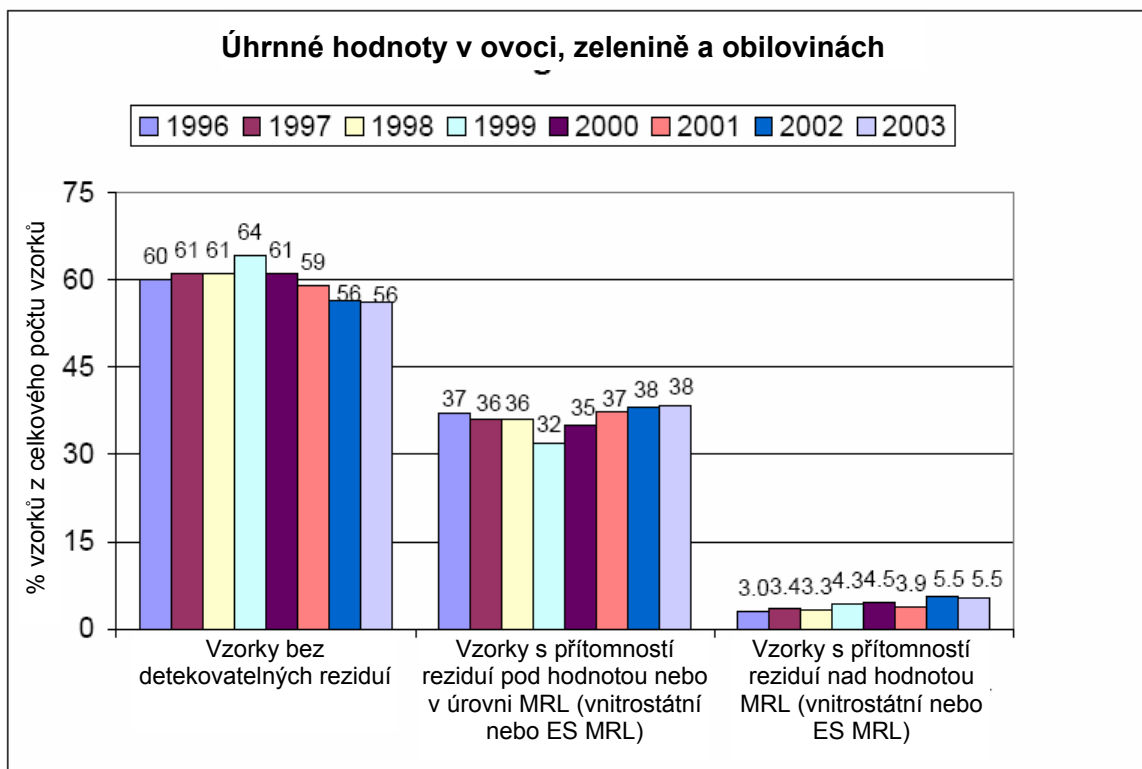
¹⁴ Výsledky jsou dostupné na adrese: http://europa.eu.int/comm/environment/ppps/pdf/stats_consult.pdf

¹⁵ Zpráva o hodnocení dopadů Tematické strategie udržitelného používání pesticidů, pracovní dokument útvarů Komise SEC (2006) 894.

¹⁶ Údaje Eurostatu a Evropského sdružení na ochranu zemědělských plodin (European Crop Protection Association).

Obr. 1: Prodej účinných látek v přípravcích na ochranu rostlin (v tunách) v EU-15

Procentuální podíl vzorků potravin a krmiv, v nichž nežádoucí rezidua pesticidů překročila maximální regulační limity, se v období let 1996-2003 nesnížil: naopak se nepatrně zvýšil a ustálil na 5 %, jak to dokládají pokračující monitorovací činnosti členských států a Komise¹⁷.

Obr. 2: Výsledky kontrol reziduí v ovoci, zelenině a obilovinách v EU-15

3. CÍLE TEMATICKÉ STRATEGIE

Prohlubující se povědomí spotřebitelů a společnosti vůbec o možných rizicích spojených s používáním pesticidů přimělo některé maloobchodníky a vlády a rovněž Společenství k akcím na podporu forem metod řízení zemědělství a ochrany před škůdci, které omezují používání přípravků na ochranu rostlin anebo vedou k jejich cílenější aplikaci, jako je například ekologické zemědělství, integrovaná ochrana před škůdci nebo používání méně náchylných odrůd.

Kromě toho bude důležité, aby se cestou kvalitnějšího odborného školení a vzdělávání zlepšilo chování uživatelů pesticidů (zejména profesionálních uživatelů), kteří jsou odpovědní za řadu případů nesprávného použití, včetně nadměrného používání.

Nezbytné bude rovněž zlepšit kvalitu a účinnost zařízení k aplikaci pesticidů, aby uživatelé pesticidů mohli optimalizovat účinnost ošetření a zároveň minimalizovat jakékoli nežádoucí dopady na zdraví člověka a životní prostředí.

¹⁷ Zprávy jsou dostupné na adrese:

http://europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/fnaoi/reports/pesticides/index_en.html

Používání pesticidů je kromě toho přímo nebo nepřímo ovlivňováno právními předpisy v ostatních politických oblastech, jako je vodní politika, zemědělská politika, ochrana pracovníků a výzkum. Tematická strategie umožní vyvinout horizontální a průřezový přístup, daleko za relativně omezenou působností těchto specifických právních nástrojů.

Konkrétní cíle tematické strategie, jimiž by se přispělo k dosažení celkových cílů, spočívají:

- a) v minimalizaci nebezpečí a rizik pro zdraví a životní prostředí vyplývajících z používání pesticidů;
- b) ve zkvalitnění kontrol používání a distribuce pesticidů;
- c) ve snížení úrovně škodlivých účinných látek včetně nahrazení nejnebezpečnějších látek bezpečnými (i nechemickými) alternativami;
- d) v podporování kultivace s nízkými vstupy pesticidů nebo bez jejich použití, mimo jiné cestou zvyšování informovanosti pěstitelů, prosazováním používání kodexů správné praxe a podporou zvážení možného uplatnění finančních nástrojů;
- e) v zavedení transparentního systému hlášení a monitorování pokroků při plnění cílů strategie, včetně vypracování vhodných ukazatelů.

Vliv legislativy na biocidy se projeví až po roce 2006, kdy již budou uzavřena první hodnocení účinných látek určených k použití v biocidních přípravcích. Komise ani většina členských států v současné době nemají dostatek poznatků nebo zkušeností, aby mohly navrhnout další opatření týkající se biocidů. Tato situace by měl být v průběhu roku 2007 s ohledem na zvažovaná možná opatření přezkoumána.

Na základě cílů stanovených v 6. akčním programu pro životní prostředí a s vědomím, že přípravky na ochranu rostlin představují nejvýznamnější skupinu pesticidů, se tedy tematická strategie pro udržitelné používání pesticidů prozatím zaměřuje pouze na tyto přípravky. Pokud by se podobná opatření považovala u biocidů za nezbytná, působnost tematické strategie by se však v budoucnu mohla rozšířit.

4. AKCE A PROSTŘEDKY: OPATŘENÍ ZAKLÁDAJÍCÍ TEMATICKOU STRATEGII

Tematická strategie udržitelného používání pesticidů se skládá z řady jednotlivých opatření, jejichž dopady se hodnotily z ekonomického, sociálního, zdravotního a ekologického hlediska. V souladu s holistickým pojetím tematických strategií, podle něhož se nová opatření mají v co možná největším rozsahu integrovat do stávajících nástrojů, se tento přístup navrhuje v souvislosti s několika opatřeními. Další opatření jsou navrhována v nových právních předpisech, jež budou předloženy souběžně s tímto sdělením.

V následujících kapitolách jsou stručně nastíněna opatření tvořící součást tematické strategie a rovněž opatření, o nichž se uvažovalo, avšak v této fázi se nenavrhují. Bližší podrobnosti jsou obsaženy v „technické příloze ke sdělení o tematické strategii udržitelného používání pesticidů“¹⁸ a v hodnocení dopadů obsahujícím zdůvodnění navrhovaných opatření. Všechny tyto dokumenty jsou těsně provázány a měly by se studovat společně.

¹⁸ SEC(2006) 895.

4.1. Nová opatření, jež nelze integrovat do stávajících nástrojů

Dále uváděná opatření tematické strategie budou zahrnuta do nové rámcové směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou Komise navrhuje současně s tímto sdělením:

- Zavedení **národních akčních plánů** členskými státy, které budou stanovit dílčí cíle v zájmu omezení nebezpečí, rizik a závislosti na chemické kontrole, které hrozí při ochraně rostlin (národní akční plány - NAP).
- **Zapojení zúčastněných stran** do sestavování, provádění a přizpůsobení národních akčních plánů. Členské státy by měly stanovit přesnější opatření k účasti veřejnosti a rovněž úroveň, v níž se bude tato účast zajišťovat, aby veřejnost měla včas možnost účinně se celého procesu účastnit.
- Vytvoření systému **odborného školení** všech profesionálních uživatelů pesticidů, jímž se má zajistit, aby si ti, kteří pesticidy pravidelně používají, byli také plně vědomi rizik spojených s takovým použitím a přijímali veškerá odpovídající opatření k vytipování nejméně škodlivého prostředku k řešení problému ochrany rostlin. Tento systém bude zahrnovat pokyny pro uživatele, jak nejlépe volit mezi různých přípravky, jež jsou k témuž ošetření k dispozici (náhrada na úrovni uživatele).
- Široká veřejnost (zejména neprofesionální uživatelé pesticidů) by kromě toho měla být lépe informována prostřednictvím kampaní ke **zvýšení povědomí** o daném problému a rovněž prostřednictvím informací předávaných maloobchodníky.
- **Pravidelná a povinná kontrola zařízení k aplikaci přípravků** za účelem omezení nepříznivých dopadů pesticidů na lidské zdraví (zejména pokud jde o expozici uživatelů) a životní prostředí během aplikace a zajištění nejúčinnějšího použití tak, že se zaručí, že skutečně aplikované množství odpovídá předem nastavené dávce.
- **Zákaz leteckých postřiků** sledující omezení rizik významnějších nežádoucích dopadů na lidské zdraví a životní prostředí, zejména v souvislosti s unášením postřiku. Leteckého postřiku by se mělo používat pouze odchylkou v případech, kde takový postřik v porovnání s ostatními metodami postřiku nabízí nesporné výhody a rovněž přínosy pro životní prostředí, anebo tam, kde neexistují žádné jiné schůdné alternativy. Je třeba určit podmínky takových odchylek, aby se minimalizovala rizika nežádoucích účinků, například uplatňováním odpovídajících požadavků na odborné školení uživatelů a na normy zařízení k aplikaci přípravků.
- **Zvýšená ochrana vodního prostředí** před znečištěním pesticidy, kterou se má přispět k dosažení cílů stanovených rámcovou směrnicí o vodní politice (č. 7 odst. 3, články 11 a 16 rámcové směrnice o vodě¹⁹).
- **Vymezení oblastí s významně sníženým nebo nulovým používáním pesticidů** v souladu s opatřeními, jež byla přijata podle jiných právních předpisů (např. články 6, 10 a 12 směrnice o přírodních stanovištích²⁰ a článek 3 a čl. 4 odst. 4 směrnice o ptácích²¹). Takové

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

²⁰ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s.7).

oblasti by se rovněž měly určit v zájmu zohlednění vysokého rizika expozice široké veřejnosti a specifické ochrany nezbytné u zranitelných skupin, jako jsou například děti.

- ***Sběr balení od pesticidů a zbytků pesticidů a nakládání s nimi*** a další opatření spojená se zacházením s přípravky, aby se zabránilo tomu, že budou nedbale skladovány anebo se s nimi bude nedbale zacházet, s možným rizikem znečištění životního prostředí.
- Podpora zemědělství s nízkými vstupy pesticidů a vytvoření nezbytných podmínek na úrovni členských států pro provádění integrované ochrany před škůdci (IPM) ze strany zemědělců. Na úrovni Společenství budou vypracovány normy pro integrovanou ochranu před škůdci (IPM), které budou povinné od roku 2014. Na úrovni Společenství budou rovněž vytvořeny normy IPM pro jednotlivé zemědělské plodiny, ale jejich provádění bude i nadále dobrovolné a členské státy by tuto aktivitu mohly podpořit v rámci rozvoje venkova.
- Měření pokroků dosažených v omezování rizika, prováděné prostřednictvím ***odpovídajících harmonizovaných ukazatelů***, jež v rámci pravidelných hlášení budou pro všechny členské státy závazné. V rámci 6. víceletého rámcového programu Evropského společenství pro výzkum, technický vývoj a demonstrace (HAIR²²) se v současnosti připravuje soubor ukazatelů možného rizika. Tyto ukazatele by se měly stát společnými ukazateli používanými ve všech členských státech – možná i v kombinaci s ostatními již existujícími ukazateli.
- Zavedení ***systému výměny informací*** na úrovni Společenství – *Expertní skupiny pro tematickou strategii* - , zahrnujícího členské státy a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany za účelem kontinuálního vyvíjení a aktualizace odpovídající směrnice, nejlepších praxí a doporučení.

Kromě toho Komise začlení do dvou samostatných návrhů, které mají být přijaty nejpozději do roku 2008, tato opatření tematické strategie:

- zkvalitněných systémů ***shromažďování informací o distribuci a používání přípravků na ochranu rostlin*** na úrovni účinných látek a pravidelných zpráv, aby se tak vyřešil nedostatek spolehlivých údajů, zejména s ohledem na kalkulaci ukazatelů rizika;
- základní požadavky na ochranu životního prostředí, kterým mají odpovídat ***nová zařízení na aplikaci pesticidů, které budou uvedeny na trh***.

4.2. Opatření, jež lze nejnázorněji integrovat do stávajících nástrojů

Do stávajících nástrojů se mají integrovat tato opatření tematické strategie:

- ***Zkvalitněné systémy pro monitorování souladu*** s právními požadavky týkajícími se distribuce a používání přípravků na ochranu rostlin, které vyplývají ze zásadní změny stávajícího článku 17 směrnice 91/414/EHS. To je rovněž relevantní z hlediska požadavků

²¹ Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 103, 25.4.1979, s. 1).

²² Harmonizované ekologické ukazatele rizik pesticidů (HAIR):
<http://www.rivm.nl/stoffen-risico/NL/hair.htm>

na přímé platby podle SZP (společná zemědělská politika), jež od roku 2006²³ zahrnuje směrnici 91/414/EHS (článek 3). Bude se rovněž požadovat, aby členské státy hlásily případy otrav pesticidy u uživatelů, náhodných přihlížejících, rezidentů, spotřebitelů a volně žijící zvěře.

- Integrace *srovnávacího hodnocení a zásady substituce* do hodnocení účinných látek a do procesu rozhodování se má zahrnout do přílohy I směrnice 91/414/EHS (takový proces již podle směrnice 98/8/ES ohledně biocidních přípravků existuje), a do schvalování přípravků na ochranu rostlin na úrovni členského státu.
- *Posílení ročních programů monitorování reziduí* pesticidů v potravinách a krmivech prostřednictvím nařízení o stanovení maximálních limitů reziduí²⁴, doplněného epidemiologickými studiemi expozice v rámci Evropské strategie v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví.
- Environmentální monitorování: *stanovení koncentrací pesticidů ve složkách životního prostředí* jako prostředek ověřování modelu výpočtů a předpovědí v průběhu posuzování rizika a souladu uživatelů s omezeními a pokyny na štítku. Monitorování pesticidů ve vodě stanoví rámcová směrnice o vodě.
- *Výzkum pesticidů* v 6. a 7. víceletém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum²⁵, s cílem zlepšení zdraví a dobrých životních podmínek evropských občanů prostřednictvím vyšší kvality potravin a zlepšené kontroly výroby potravin a souvisejících faktorů životního prostředí a rovněž usnadňováním posuzování rizika na úrovni zemědělského podniku (například identifikace rizikových oblastí nebo postupů). To zahrnuje financování projektů zkoumajících zejména přípravu alternativ chemické kontroly škůdců. Vliv pesticidů na biologickou rozmanitost a způsoby jejich omezování lze zkoumat v rámci tematických činností v působnosti programu spolupráce 7. rámcového programu²⁶.
- Výzva adresovaná členskými státy, aby u pesticidů *uplatňovaly běžné sazby DPH* a omezily tak podněty k nezákonné přeshraniční výměně neschválených přípravků, jež je důsledkem cenových rozdílů.
- Na *mezinárodní scéně* Evropské společenství a členské státy ratifikovaly a provedly Rotterdamskou úmluvu o postupu předchozího souhlasu a Stockholmskou úmluvu o perzistentních organických znečišťujících látkách. Poskytly rovněž finanční a technickou pomoc (budování kapacit) celé řadě dvoustranných a mnohostranných programů (včetně Strategického přístupu k mezinárodnímu managementu chemických látek, SAICM, přijatému v únoru 2006), jež přispívají k bezpečnému zacházení s pesticidy a k jejich likvidaci (včetně zastaralých zásob pesticidů). Společenství uznává, že rizika pro zdraví a životní prostředí, která vyplývají z používání pesticidů, jsou obzvláště hroživá v rozvojových zemích a v zemích v přechodu.

²³ Nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce (Úř.věst. L 270, 21.10.2003, s. 1).

²⁴ Viz poznámka pod čarou č. 8.

²⁵ Veškeré příslušné informace jsou k dispozici na adrese:

http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html

²⁶ Další informace jsou k dispozici na adrese: <http://ec.europa.eu/research/fp7/>

4.3. Opatření / akce, jež se v současné době jako součást tematické strategie nenavrhují, avšak mohly by se v pozdějším stadiu znovu přezkoumat

Dále uváděné opatření / akce, o nichž se ve fázi konzultací diskutovalo a jež byly vyhodnoceny v rámci posouzení dopadů, v tomto stadiu jako součást tematické strategie navrhovány nebudou. Mohly by se později posoudit vzhledem k výsledkům navržené strategie, jež bude přezkoumána pomocí kontrolního mechanismu, s nímž počítá předloha rámcové směrnice.

- **Definice cílů kvantitativního omezení používání.** Neexistuje žádná systémová a přímá vazba mezi celkovým omezením množství používaných pesticidů a přítomnými riziky. Kromě toho není dostatek informací o základní spotřebě, které by se dalo použít jako referenční hodnoty, a je zde řada otázek právní povahy týkajících se vymáhání a odpovědnosti. Strategie proto nebude navrhopvat právně závazné cíle omezení, což je v souladu s politikou členských států.
- Vytvoření **systému daní / dávek za účelem kvalitativního ovlivnění používání pesticidů.** V tomto okamžiku by prakticky nebylo možné vyvinout účinný a zvládnutelný systém daní / dávek, který by odrážel nepříznivé účinky jednotlivých pesticidů. Členské státy by mohly přezkoumat zavedení systémů daňových pásem (v některých členských státech se v současnosti používá systémů paušální sazby) přizpůsobených jejich konkrétním situacím a ochraně cílů, jež si přejí sledovat.

5. OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY A DOPADY

Nejdůležitějším očekávaným výsledkem zavedení této tematické strategie je omezení celkových rizik a negativních dopadů používání pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí. Takového omezení lze dosáhnout snížením nežádoucí expozice (přímé a nepřímé) a omezením vnitřních rizik používaných látek tak, že se ty rizikovější nahradí méně škodlivými (takzvaná „zásada substituce“), nebo se zvolí opatření alternativní ochrany. V současnosti nejsou k dispozici žádné obecně přijaté ukazatele, jejichž pomocí by se tato rizika měřila.

Klíčovým vstupem při kalkulaci ukazatelů rizika budou hlubší poznatky o aktuálním používání pesticidů – je třeba urychleně vybudovat odpovídající systémy shromažďování informací, jež umožní kalkulaci ukazatelů a trendů jejich vývoje (i retrospektivně). Celkově se očekává, že v důsledku tematické strategie bude poznatků o používání pesticidů rychle přibývat, bude možné vypracovat soubor relevantních ukazatelů rizika, a ty pak budou s postupem času vykazovat klesající trendy.

I když zde nejde o přímou spojitost s omezením aktuálních rizik, očekává se rovněž, že v důsledku provádění zemědělských postupů s nízkými vstupy pesticidů (mj. integrované ochrany před škůdci, ekologické zemědělství) a díky vymezení zón s omezeným nebo nulovým používáním pesticidů bude celkové používání pesticidů vykazovat klesající trend. Lépe vyškolení uživatelé s optimálním zařízením k aplikaci budou pesticidy používat efektivně a omezí jejich ztráty do životního prostředí (zejména do vodního prostředí). Měl by tak narůstat procentuální podíl půdy obdělávané pomocí systémů se sníženým nebo nízkým vstupem pesticidů, jako je například integrovaná výroba.

Očekává se rovněž, že v důsledku tematické strategie bude klesat procentuální podíl vzorků potravin a krmiv monitorovaných v členských státech a vykazující překročení maximálních limitů reziduí. Kromě toho by se měl omezit počet případů otrav lidí nebo volně žijících zvířat.

U žádného z těchto trendů nelze stanovit kvantitativní cíle, protože nezbytné informace o výchozím stavu často chybí anebo je ve hře příliš mnoho faktorů, než aby se kvantitativní účinky daly spolehlivě předvídat. Posouzení dopadů nicméně prokazuje, že čistý očekávaný celkový dopad je zřetelně pozitivní.

6. DALŠÍ KROKY

Kromě tohoto sdělení, technické přílohy k němu a příslušného posouzení dopadů Komise rovněž již schválila anebo v budoucnu ještě schválí:

- návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec pro akci Společenství k dosažení udržitelného používání pesticidů, a který bude obsahovat nezbytná nová legislativní opatření popsaná v kapitole 4.1;
- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění směrnice 91/414/EHS, jež mimo jiné bude zahrnovat nezbytná opatření ohledně zvýšeného monitorování souladu a srovnávacího posouzení;
- návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady týkající se statistických údajů o přípravcích na ochranu rostlin;
- návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se stanoví základní požadavky ochrany životního prostředí použitelné na uvádění na trh nových zařízení a vybavení k aplikaci pesticidů, pokud možno v rámci směrnice 2006/42/ES²⁷;
- návrh Evropského parlamentu a Rady týkající se norem kvality životního prostředí v oblasti vodní politiky, včetně norem pro určité pesticidy,
- tyto nové právní předpisy doplní sdělení Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o Evropském akčním plánu v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví, jež mimo jiné obsahuje nezbytné akce k získání integrovaných informací o expozici člověka pesticidům a o následcích takové expozice²⁸.

Snahy o omezení rizik spojených s pesticidy se nadále vyvíjejí a je třeba pravidelně kontrolovat. Protože řada opatření tvořících tematickou strategii rovněž vyžaduje postačující stupeň subsidiarity, bude nezbytné, aby si i) členské státy vyměňovaly informace o svých národních akčních plánech a konkrétních řešeních, k nimž dospěly, a ii) aby vypracovaly veškeré nezbytné směrnice a nejlepší postupy.

Na základě předlohy rámcové směrnice se tedy ustaví poradní fórum, **Expertní skupina pro tematickou strategii**, jejímž úkolem bude připravit směrnice o nejlepších postupech a sledovat provádění opatření navrhovaných v tematické strategii.

Navrhovaná opatření pravidelně kontrolovat a přizpůsobovat technickému pokroku vzhledem k výsledkům takové výměny informací a diskusí Expertní skupiny pro tematickou strategii se budou.

²⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/42/ES ze dne 17. května 2006 o strojních zařízeních a o změně směrnice 95/16/ES (přepracované znění). Úř. věst. L 157, 9.6.2006, s. 24.

²⁸ KOM(2004) 416.